{jcomments off}Třapatka nachová, Rudbeckie
Anglicky: coneflower, Německy: Sonnenhut
Je to vytrvalá až 100-110 cm vysoká rostlina. Tvoří hustý pletenec světle hnědých svazčitých kořenů. Stonek je přimý, rozvětvený, místy purpurově naběhlý. Listy převážně střídavé, oddáleně pilovité, široce kopinaté. Úbory zpočátku ploché, postupem kvetení se lůžko kuželovitě vyklene. Jazykovité květy až tmavě purpurové, trubkovité květy tmavě purpurové, plevky lůžka oranžově - červené, pak tmavě červené. Trubkovité středové květy jsou vyklenuté, hnědé s přečnívajícími tvrdě pichlavými plevkami. Plodem jsou nažky se zakrnělým chmýrem.

Existuje několik představitelů této skupiny, kteří mají svůj domov na severoamerickém kontinentě: Echinacea angustifolia, Echinacea atrorubens, Echinacea laevigata, Echinacea pallida, Echinacea paradoxa, Echinacea purpurea, Echinacea simulata, Echinacea tennesseensis. Najdeme je na různých místech Spojených států a každá je jiná rostlinka. Bez problémů se pěstuje i v našich klimatických podmínkách jako okrasná květina pod známějším názvem „Rudbeckia“.
Pokud kupujete Echinacei v obchodě, tak Vám většinou nabídnou přípravky ze tři nejrozšířenějších druhů: E. pallida, E. purpurea a E. angustifolia. Ale je vhodné vybrat si určitý druh, protože i když se jedná o příbuzné léčivky, tak má každá jiný obsah léčivých látek a tím i jiné účinky. Patří do čeledi Compositae, která je dost rozšířená a roste snad všude okolo nás. Nejedná se o žádnou průměrnou čeleď, právě naopak hodně představitelů této čeledi má léčivé účinky a dodnes se používají v léčitelství.
Tak jak členové rodiny lidského společenství mají společné znaky, tak je mají i členové rostlinného společenství. Nejedná se jen o stejnou stavbu květu, ale i jiné znaky jako jsou např.: že jsou to léčivky a dokonce mají podobné použití. Vlastně se dá říci, že všichni členové čeledi Compositae mají léčivé účinky. Dalším jejich rysem je jejich protivirový účinek, ať už v prevenci nebo léčbě. Mají za sebou historii použití při moru, chřipce, diftérii a virové žloutence. Nejnovější výzkumy dokázaly, že tyto léčivky obsahují takovou sloučeninu, která má pozitivní vliv na imunitní systém - rostliny z této čeledi obsahují hodně sloučenin, které stimulují imunitní systém.

Příště už nebudete překvapeni, když se setkáte s některým představitelem této čeledi, kterého použili na urychlení hojení a v prevenci virového onemocnění. Lidé používají už staletí celou tuto čeleď v této indikaci a moderní výzkumy jen potvrdily tuto skutečnost. Rod Echinacea je z této čeledi považován za nejaktivnějšího imunostimulátora. I když jsou si členové tohoto rodu podobní, každý je jiný a má jiné použití, proto bychom je neměli zaměňovat, což je velkým zlozvykem dnešní doby a to i v homeopatii. Jestli se držíme názoru, že každý člověk je originál a každý potřebuje lék, který se shoduje s jeho stavem, tak potom nemůžeme to samé nevidět jak v živočišném, tak v rostlinném světě.

Historie

Historie tohoto rodu pramení z indiánského léčitelství, ale tyto poznatky jsou mlhavé, protože původní obyvatelé Ameriky byli vyhnáni a vyvražděni. Zůstalo jen několik střípků, které jsou základem našeho vědění o tomto rodu. Další poznatky byly shromážděny některými vědci koncem 19. a začátkem 20. století díky eklektickému hnutí, které se v té době rozvinulo po celé Americe. První historické záznamy byly jen o E. angustifolii, která se nachází na východní pobřeží Ameriky a E. purpuree, která se vyskytuje na západním pobřeží. První dobyvatelé se setkali s Ecinacei purpurea, takže první botanické poznatky jsou o ní.
První odkaz na tento druh je v knize „Flora Virginica“, kterou v roce 1762 vydal p. L.T.Gronovius na základě poznatků anglického botanika Johna Claytona. Clayton žil 40. roků ve státě Virginia a tam se setkal s Echinaceou purpureou. Podle jeho poznámek ji dávali koním pod sedlo na hojení rán, ale neví se jestli to byla tradice Indiánů nebo už bílých dobyvatelů. Další odkaz na E. purpureu pochází od známého botanika Raffinesqua, který se obzvlášť zaujímal o léčivky Indiánů, píše o ni že ji indiáni používali při léčbě syfilisu.
Zmiňuje se o ní v roce 1835 i v té době populární pán Riddell: „má silný kořen, černý, štiplavou chuť, silná aróma, projímavý účinek, je málo známa. Botanik Asa Gray jí vzpomíná ve své „Botanické příručce“, že jí léčitelé nazývali „černým samsonem“ v domácím léčitelství.

Na přelomu 20. století několik vědců přišlo na to, že ohrožená indiánská kultura a společně požadovali Kongres, aby založil výbor, který shromáždí tyto poznatky. Na tento popud byl založen Americký úřad lidových tradic, který zaznamenal tradice posledních žijících Indiánů. Eklektické hnutí používalo jen Echinacei angustifolii, ostatní druhy se nepoužívaly. Tento rod upadl do úplného zapomenutí od roku 1930 až do roku 1960 a to nástupem antibiotik. Od roku 1960 až roku 1970 se objevila nová hrozba a to v podobě rakoviny. Proto vyzkoušeli v té době hodně léčivek, hledaje lék na rakovinu. Hlavní roli dostaly léčivky, které měly účinek na imunitní systém, vědecký svět přišel na to, že rakovina je nemoc imunitního systému.
Opravdový návrat léčivek se datuje rokem 1980, kdy se hodně lidí zklamalo ve školní medicíně a znovu se začali zkoumat a sbírat léčivky. Tehdy se dostala zase ke slovu Echinacea, protože se objevily vedlejší účinek antibiotik a hledaly se neškodné alternativy.
V roce 1979 byla ještě Echinacea bezvýznamnou léčivkou, ale v roce 1997 ji Američané nakoupili za 365 miliónů dolarů. Takže se stala nejznámější léčivkou Ameriky a v dnešní době to platí o Echinacei purpurové a ne o E. angustifolii. Je to díky výzkumům německých vědců, kteří v roce 1988 zkomali tři druhy Echinacei: E. angustifolii, E. purpureu a E. pallidu. V těchto výzkumech se potvrdilo, že E. purpurea má největší účinek na imunitní systém z těchto tří druhů. Dalším poznatkem bylo potvrzení toho, že nejúčinnější částí léčivky je kořen, což platí pro všechny druhy.

Léčivé účinky:
Zvyšuje počet bílých krvinek v organizmu a zintenzivňuje jejich činnost, tím funguje jako imunostimulátor.
Výzkumy potvrdily, že aktivně likviduje bakterie a má mírné antibiotické účinky, účinek i na některé druhy hub. Tlumí vnímání bolesti a působí jako afrodisiakum. Je také možné její protirakovinné působení.
Zjistilo se jeho protivirové působení, 50-80% narůst odolnosti organizmu. Hlavní účinek na krevní obraz, zabraňuje sepsi. Alergické záněty. Hojení ran a zranění při zevní aplikaci. Hemeroidy, křečové žily, bercový vřed. Pomáhá hlavně při chronických zánětech kloubů, léčí žaludeční vředy, prostatické potíže, záněty močových cest, záněty horních cest dýchacích,

alergické projevy, ale je účinná i při rakovině - střev, jater a žaludku.
Na vnější použití se echinacea ve formě tinktury může s úspěchem použít na ekzémy, lišeje, křečové žíly, proleženiny, popáleniny, lupenku.

V homeopatii se osvědčila v nízké potenci D4 jako univerzální imunostimulant, hlavně u malých dětí, kde se viditelně zvedla úroveň odolnosti organizmu a tyto děti nebyly tolik nemocné. Rodiče i lékaři byli překvapeni s tímto účinkem a moc se nenavštěvovali, protože neměli proč. Za ty roky jsem se ještě v Echinacei purpurei nezklamal a mám pacienty, kteří ji už užívají roky a bez nějakých vedlejších účinků. Vždy pomohla tam, kde bylo třeba, takže ji v této indikaci mohu vřelé doporučit.
Další dobrý efekt se ukázal při problémech s koleny, kde snížila bolestivost kloubů a účinně zvládala tento stav více než rok, pak už v mateřské tinktuře nebyla účinná. Pomohlo by potencování, ale v té době jsem se ještě nezaobíral homeopatii a tuto metodu jsem neznal. Jedna paní užívala E. purpureu na zvýšení imunity a přitom se jí podařilo otěhotnět a narodila se jí zdravá dvojčata. Předtím se o to roky s manželem pokoušeli a nešlo to, takže si Echinacea doživotně získala jejich sympatie. Tolik na závěr, ať ji každý vyzkouší sám!

Zdroje:
Jiří Janča, Josef A. Zentrich: Herbář léčivých rostlin
Douglas Shar: Echinacea

překlad © 2006-2007 vilcakul.extra.hu